

A szoftverek biztonsági hibájáért fennálló felelősség új szabályai 2026.12.09-től

VFP2 KiberVéd - NIS2 Audit felkészítés felkészítés jogi
állásfoglalás 2026/13

VERZIÓKÖVETÉS

Verziószám	Dátum	Módosította	Módosítások leírása
1.0	2026.01.31	Kálmán és Társa Ügyvédei Iroda	Első kiadott verzió

1. ÖSSZEFOGLALÁS

A jelen dokumentum azt vizsgálja, milyen hatásai lesznek a termékfelelősségre vonatkozó új (uniós szinten harmonizált) szabályok 2026. december 9-től történő bevezetésének.

A hibás termékekért való felelősségről szóló, 2024. október 23-i (EU) **2024/2853 európai parlamenti és tanácsi irányelv**et (a továbbiakban: Irányelv) a magyar jogba a Ptk. módosítása¹ ülteti át, az új rendelkezéseket azonban csak a 2026. december 9. napját követően forgalomba hozott vagy használatba vett termékekre kell alkalmazni² - emiatt azonban még hosszú időn keresztül mind a régi, mind az új termékfelelősségi szabályok párhuzamos alkalmazására kell készülni.

Az új termékfelelősségi szabályok lényeges újdonságokat vezetnek be: pl. (1) kibővül a „termék” fogalma a szoftverekkel, illetve a digitális gyártási fájl-lal, (2) a jogi követelményeknek, így a releváns kiberbiztonsági követelményeknek az elmulasztása is megalapozhatja a termék hibáját, (3) noha továbbra is alapvetően a károsultnak kell bizonyítania a termékkárért való felelősség elemeit, számos megdönthető vélelem épül be a jogszabályba, ami megfordítja a bizonyítási terhet. A termékfelelősség objektív jellegére figyelemmel a felelősség alól akkor lehet mentesülni, ha a gyártó, importőr, forgalmazó stb. nem hozható kapcsolatba a hibával.

Az új szabályozás a szoftverek természetes személy használói számára egyértelműen előnyös, a szoftverfejlesztőkre viszont új kötelezettségeket ró. E kötelezettségek egyrészt jogi természetűek. Ilyen például a végfelhasználói és beszállítói szerződések felülvizsgálata, illetve a szoftverfejlesztés műszaki dokumentációjának rendezett módon történő elkészítése, karbantartása és tárolása. Másrészt műszaki természetűek ilyen például a „security by design” elvének érvényesítése, illetve a folyamatos szoftverfrissítések elvégzése különös tekintettel a sérülékenységekre „foltozására”

Fontos, bár a Ptk. szövegében nem hangsúlyosan megjelenő szempont, hogy a termékfelelősségi szabályok csak a természetes személy fogyasztók és más természetes személyek védelmére szolgálnak,³ azaz B2B relációban nem alkalmazhatóak.

¹ Lsd. a Ptk. Hatodik Könyv, Negyedik Rész, XXVII. Cím, LXXII. Fejezet (A termékfelelősség, 6:550-6:559/B. §) rendelkezéseit megállapító, a magánjogi tárgyú törvények módosításáról szóló 2025. évi XCII. törvény 59-60. §-ai

² Lsd. A Polgári Törvénykönyvről szóló **2013. évi V. törvény** hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló **2013. évi CLXXVII. törvény**nek a 2025. évi XCII. törvény 62. §-ával beiktatott 55/A. §-a, összhangban az Irányelv 2. cikk (1) bekezdésével

³ Lsd. Irányelv 1. cikk, illetve Ptk. 6:554. § (2) bek. f) pont (a „károsult” fogalma).

2. A TERMÉKFELELŐSSÉG ÚJ SZABÁLYAI

a) Időbeli hatály

A termékfelelősség új szabályait csak a 2026. december 9. napját követően forgalomba hozott vagy használatba vett termékekre kell alkalmazni.

A vonatkozó értelmező rendelkezések szerint⁴ „*forgalomba hozatal*” a termék első alkalommal történő forgalmazása az uniós piacon. Amennyiben a termék „lényeges módosításon”⁵ esik át, „a változás tényleges végrehajtásának időpontja”⁶ minősül a forgalomba hozatal idejének. Egy olyan termék tehát, amelyet elvileg ugyan már 2026. december 9. előtt forgalomba hoztak, és így nem esne az új termékfelelősségi szabályok alá, egy 2026. december 9. utáni „lényeges módosítás” után már az új szabályok alá fog esni. A forgalomba hozatalra vonatkozó szabály szoftverre is alkalmazható, a forgalomba hozatal napja a szoftver adott verziója hivatalos kiadásának napja („release date”). A termékbe épített szoftver frissítése a termék „lényeges módosításnak” minősülhet.

A „használatbavétel” a termék kereskedelmi tevékenység keretében – akár ellenérték fejében, akár díjmentesen – történő, Európai Unión belüli első használata olyan körülmények között, amikor a terméket az első használatot megelőzően nem hozták forgalomba.⁷ Ez olyan eseteket fed le, mint amikor pl. egy gépet vagy pl. egy gyártósort helyeznek üzembe.

A Ptk. 10 éves jogvesztő határidőt állapít meg a károsult igényérvényesítésére, amely határidő a kárt okozó hibás termék forgalomba hozatalának vagy használatbavételének napja (lényegesen módosított termék esetében a termék lényeges módosítását követő forgalmazásának vagy használatbavételének napja) közül a későbbi időpontban kezdődik (Ptk. 6:559/A. § (4) bek.). Az említett jogvesztő határidő 25 év, ha a károsult a személyi sérülés lappangó jellege miatt nem tudott a 10 éves határidőn belül eljárást indítani.

b) A „termék” fogalmának bővülése

Az új termékfelelősségi szabályok szerint „ingó dolognak” minősül majd a villamos energia, a digitális gyártási fájl, a nyersanyag és a szoftver is, akár önállóan, akár más ingó dologba vagy ingatlanba beépítés vagy azokhoz kapcsolás esetén is. Ez alapján egy másik szoftverbe „épített” szoftver is termék, ami a szoftverfejlesztők egyetemleges felelősségét eredményezheti. A szoftver terméknek minősül függetlenül a rendelkezésre bocsátásának vagy a felhasználásának módjától, és függetlenül attól, hogy a szoftvert eszközön tárolják-e („dobozos termék” önálló hardverre telepítése), kommunikációs hálózaton, felhőalapú technológiákon keresztül férnek ahhoz hozzá vagy azt mint szolgáltatási modellt (SaaS) bocsátják rendelkezésre. A mesterséges intelligencia rendszerek is szoftvernek minősülnek.

⁴ Lsd. Irányelv 4. cikk 8. pont, illetve Ptk. 6:559/B. § (3) bek. e) pont

⁵ Lsd. Irányelv 4. cikk 18. pont, illetve Ptk. 6:559/B. § (3) bek. i) pont

⁶ Lsd. Irányelv (40) preambulumbekzdése

⁷ Lsd. Irányelv 4. cikk 9. pont, illetve Ptk. 6:559/B. § (3) bek. g) pont

Nem alkalmazhatók azonban a termékfelelősség szabályai a nem kereskedelmi tevékenység során kifejlesztett vagy rendelkezésre bocsátott szabad és nyílt forráskódú szoftverekre.⁸ Fontos, hogy e szabály csak a nem kereskedelmi tevékenység során kifejlesztett vagy rendelkezésre bocsátott szabad és nyílt forráskódú szoftverekre vonatkozik: az a vállalkozás tehát, amelyik az ilyen szoftvereket a saját termékébe integrálja, mint gyártó teljes mértékben felelni fog a beépített szoftver esetleges hibájáért. Hasonlóképpen, egy ilyen szoftvert "jelentősen" átalakító (pl. új funkciókkal bővítő) és saját neve alatt értékesítő vállalkozás a teljes, módosított csomag gyártójává válik.

Fontos definíció az „alkotóelem”. Alkotóelem lehet bármely materiális vagy immateriális eszköz, nyersanyag vagy kapcsolódó szolgáltatás, amelyet beépítettek a termékbe, vagy amely a termékkel össze van kapcsolva. A szoftver lehet alkotóelem. Az alkotóelem előállítója – főszabályként – ugyanúgy felel, mint a termék gyártója, a szoftver mint alkotóelem előállítója azonban mentesülhet a felelősség alól (lsd. g) pont alább).

A digitális szolgáltatásokhoz kapcsolódó egyéb fogalmak:⁹

- *kapcsolódó szolgáltatás*: olyan digitális szolgáltatás, amelyet oly módon építettek be egy termékbe vagy kapcsoltak össze azzal, hogy annak hiányában a termék nem tudná betölteni egy vagy több funkcióját;
- *digitális gyártási fájl*: ingó dolog digitális változata vagy digitális sablonja, amely gépek vagy szerszámok automatizált vezérlésének lehetővé tétele révén egy materiális eszköz előállításához szükséges funkcionális információkat tartalmaz;

c) *A termék hibája (termékkár) mint a felelősséget megalapozó körülmény*

A termék akkor hibás, ha nem nyújtja

- a) azt a biztonságot, amely általában elvárható vagy
- b) az uniós jogban vagy magyar jogszabályban előírt biztonságot.

Ez a meghatározás a jogszabályban előírt követelményekkel egészítette ki az eddigi meghatározást, a jogszabály pedig azoknak a szempontoknak a listáját is kibővítette, amely követelményeket a termék hibájának vizsgálata során figyelembe kell venni.¹⁰ Tekintettel arra, hogy a szoftverek is terméknek minősülnek, ezen listán több olyan szempont is van, ami vagy kifejezetten a szoftverekkel kapcsolatos, vagy pedig azokra is értelmezhető. Ezek a következők:

- a termék telepítésére, használatára vonatkozó utasítások;
- a forgalomba hozatal vagy használatbavétel követően a folyamatos tanulásra vagy új tulajdonságok szerzésére való képességnek a termékre gyakorolt bármely hatása;

⁸ Lsd. Irányelv 2. cikk (2) bek., illetve Ptk. 6:559/B. § (2) bek. b) pont

⁹

¹⁰ Lsd. Irányelv 7. cikk (2) bek., illetve Ptk. 6:555. § (2) bek. – a felsorolás csak példálózó.

- más olyan termékek észszerűen előrelátható hatása a termékre, amelyekről feltételezhető, hogy a termékkel együtt kerülnek felhasználásra, többek között összekapcsolás révén;
- azt az időpontot, amikor a terméket forgalomba hozták vagy használatba vették, vagy ha a gyártó ezen időpont után is megőrzi a termék feletti ellenőrzést, akkor azt az időpontot, amikor a termék kikerült a gyártó ellenőrzése alól;
- a vonatkozó termékbiztonsági követelményeken belül a biztonság szempontjából releváns kiberbiztonsági követelmények;
- a termékbiztonsággal kapcsolatos termékviSSzahívás vagy a termék forgalmazását érintő más intézkedés;
- azon felhasználói csoport konkrét igényei, akiknek a használatára a terméket szánják;
- olyan termék esetében, amelynek célja éppen a kár megelőzése, a termék e rendeltetésének nem teljesülése.

Anélkül, hogy részletesen elemeznénk a fenti szempontokat, látható, hogy – többek között – a GDPR¹¹ adatbiztonsági követelményeinek (GDPR 25-26., illetve 32. cikke), továbbá – amennyiben a termékekre értelmezhető – a NIS2 irányelv¹² hazai implementációját megvalósító Kiberbiztonsági tv.,¹³ annak végrehajtási rendeletei, beleértve a biztonsági osztályba sorolás követelményeiről valamint az egyes biztonsági osztályok esetében alkalmazandó konkrét védelmi intézkedésekről szóló 7/2024. (VI. 24.) MK rendelet (a továbbiakban: Rendelet) egyes rendelkezéseinek (mint releváns kiberbiztonsági követelményeknek) az elmulasztása is megalapozhatja a termék hibáját, és ezzel a kártérítési felelősséget. Ezek a követelmények jogi követelmények, fontos tehát, hogy egy elektronikus információs rendszer (EIR) tervezésénél magukat az alkalmazandó kiberbiztonsági követelményeket is megfelelően határozzák meg. Egy szoftver megfeleléségét nem önmagában, hanem a releváns kiberbiztonsági követelmények tükrében kell értékelni. Tehát egy szoftver, amely egyébként a kódolás szintjén hibamentes, hibásnak minősülhet, ha a kiberbiztonsági követelményeknek – az adott felhasználás függvényében! – nem felel meg (pl. nem követeli meg a többfaktoros azonosítást). Szintén e körben kell értékelni a szükséges biztonsági frissítések elmulasztását, különösen az ismert sérülékenységek miatt szükségessé váló frissítések elmulasztását is. [Azt azonban a jogszabály is kimondja, hogy egy terméket nem tesz hibássá önmagában az a tény, hogy egy jobb terméket – ideértve a termék frissítését

¹¹ a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i, (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (általános adatvédelmi rendelet)

¹² Az Unió egész területén egységesen magas szintű kiberbiztonságot biztosító intézkedésekről, valamint a 910/2014/EU rendelet és az (EU) 2018/1972 irányelv módosításáról és az (EU) 2016/1148 irányelv hatályon kívül helyezéséről (NIS 2 irányelv) szóló, 2022. december 14-i (EU) 2022/2555 európai parlamenti és tanácsi irányelv

¹³ A Magyarország kiberbiztonságáról szóló 2024. évi LXIX. törvény

vagy fejlesztését is – már forgalomba hoztak vagy használatba vettek, vagy később forgalomba hoznak vagy használatba vesznek.^{14]}

Az olyan szolgáltatások (pl. SaaS szolgáltatások) esetén, amikor a gyártó a forgalomba hozatal vagy használatba vétel után is megőrzi a termék feletti ellenőrzést, a gyártó a termékfelelősség miatt (is) a szolgáltatás folyamatos karbantartására, frissítésére és biztonságban tartására köteles.

Az új szabályozás bevezeti a *termék hibájának vélelmét*.¹⁵ E szerint vélelmezni kell a termék hibáját, ha a termékkárért felelős vállalkozás a bíróság felhívására nem bocsátja a károsult rendelkezésére az ügyben lényeges bizonyítékokat. Itt tehát tulajdonképpen arról van szó, hogy a vélt károkozó védekezésének elmaradását a termék hibája „beismeréseként” kell értelmezni.

Azonban akkor is vélelmezni kell a termék hibáját, ha a termékkárért felelős vállalkozás rendelkezésre bocsátja ugyan az ügyben lényeges bizonyítékokat, de ennek ellenére és az ügy valamennyi releváns körülményét figyelembe véve a károsult – különösen a termék, illetve a termék alkotóeleme műszaki vagy tudományos szempontból felmerülő összetettsége miatt – rendkívüli nehézségekkel szembesül a termék hibája bizonyítása tekintetében, de a károsult valószínűsíteni tudja, hogy a termék hibás. Ez a vélelem alkalmazható szoftverek, különösen a zárt forráskódú vagy mesterséges intelligencia-rendszerek esetében (amelyek működése gyakran „fekete doboz” jellegű). Ez a vélelem tehát arra reflektál, hogy egy átlagos károsult képességeit és tudását meghaladja egy összetett termék (akár szoftver) esetleges hibájának pontos felismerése és egyértelmű bizonyítása, és mentesíti is a károsultat pl. szakértői bizonyítás igénybevételétől. A jog megelégszik azzal, hogy ilyen esetben a károsult valószínűsíti a termék hibáját. A termék hibájának bizonyítását tehát a termék hibájának valószínűsítése váltja fel. Ha azonban a károsult erre sem képes, a termék hibája sem állapítható meg, tehát a termékkár miatti felelősség sem lesz megállapítható. Összességében tehát a károsult nem mentesül teljesen a bizonyítási kötelezettsége alól, de a jog ezt megkönnyíti számára azzal, hogy legalább valószínűsítienie kell a termék hibáját.

d) A kár természete

A termékkár miatti igény csak a jogszabályban meghatározott károk esetén érvényesíthető.

Ezek a kártípusok a következők:¹⁶

- valakinek a hibás termék által okozott halála, testi sérülése vagy egészségkárosodása, lelki egészségének orvosilag elismert sérülése miatt bekövetkezett kár;

¹⁴ Lsd. Irányelv 7. cikk (3) bek. és Ptk. 6:555. § (3) bek. Ennélfogva a Windows 10 nem vált hibássá csak amiatt, mert megjelent a Windows 11.

¹⁵ Lsd. Irányelv, illetve Ptk. 6:556. § Meg kell jegyezni, hogy egyes vélelmek (pl. Ptk. 6:556. § (1) bek. b) és c) pontja szerinti vélelmek nem vélelmek, hiszen pl. a termékbiztonsági követelményeknek a károsult általi bizonyítása nem a vélelmek körébe tartozik.

¹⁶ Lsd. Irányelv 6. cikk (1) bek., illetve Ptk. 6:553. §. Az Irányelv és a Ptk. szövege között van némi különbség: az Irányelv szerint ugyanis a „haláleset vagy személyi sérülés” maga kárnak minősül, a Ptk. csak a halál vagy sérülés „miatt bekövetkezett kár” megtérítését teszi lehetővé.

- a hibás termék által más dologban okozott kár, kivéve (i) a kizárólag szakmai célokra használt dolgokban okozott kár vagy (ii) olyan hibás alkotórész által károsított termékben okozott kár, amelyet a termék gyártója a termékbe beépített vagy összekapcsolt a termékkel, vagy amely a gyártó ellenőrzése alatt áll;
- a hibás termék által a nem szakmai célokra használt adatokban okozott kár.

Ahogy az Irányelv egyértelműen utal erre,¹⁷ a fentiektől eltérő kártípusok, mint például a tisztán gazdasági veszteség, a magánélet megsértése vagy a hátrányos megkülönböztetés, önmagukban nem keletkeztethetnek felelősséget ezen irányelv alapján. De a termékfelelősség nem is érinti az egyéb felelősségi rendszerek szerinti kártérítéshez való jogot, beleértve a nem vagyoni károkat is.

A kárnak a károsult oldalán kell felmerülnie, a károsult csak a saját kárát érvényesítheti. E tekintetben a haláleset miatt kár a károsulttal kapcsolatban álló személy halála miatti kárt jelent. Sem az Irányelv, sem a Ptk. nem specifikálja, milyen szoros kapcsolatnak kell lennie az elhunyt és a kárigény érvényesítője között, de az Irányelv alapján a „temetési költséget”¹⁸ álló személy az említett jogcímen igényt érvényesíthet.

A hibás termékben keletkezett kár nem jogosít termékkár miatti kárigényre, csak a hibás termék által *más termékben okozott kár*. Ez alól azonban – a termékkárnak a természetes személyek védelmére irányuló természete miatt – jelentős kivételek vannak:

- nem jogosít kárigényre a *kizárólag* szakmai célokra használt dolgokban keletkezett kár. Az Irányelv alapján¹⁹ a „*vegyes használatú javakban okozott károk*” megtérítése lehetséges; vegyes használatú javaknak a „magán- és szakmai célokra egyaránt” használt javak minősülnek. Ilyen esetben sem lehet azonban megtéríteni a szakmai célokra használt adatokban keletkezett kárt;
- szintén nem jogosít kárigényre az olyan termék, amelybe a gyártó építette bele (vagy a gyártó ellenőrzése alatt építették be) a kárt okozó hibás alkotórészt. Ugyanez vonatkozik arra is, ha a terméket összekapcsolták a hibás termékkel.

Ami nem szakmai célokra használt adatokban okozott kárt illeti, az Irányelv²⁰ szerint „*az adatvesztésért vagy adatromlásért – például a merevlemezről törölt digitális fájlokért – is járnia kell kártérítésnek, beleértve az adatok visszanyerésének vagy helyreállításának költségeit is.*” Az Irányelv azonban arra is figyelmeztet, hogy „*az adatok megsemmisülése vagy romlása nem jár automatikusan anyagi veszteséggel, ha a károsult képes az adatokat költségmentesen visszaszerezni, például ha az adatoknak van biztonsági másolatuk, vagy az adatok újra letölthetők, vagy ha egy gazdasági szereplő helyreállítja vagy – például virtuális környezetben – újra létrehozza az átmenetileg nem elérhető adatokat.*” Végezetül az Irányelv arra is rámutat, hogy az adatok megsemmisülése vagy romlása eltér az adatszivárgástól; ez utóbbi nem termékkár miatti felelősséget, hanem pl. az adatvédelmi incidens miatti felelősséget alapozhatja meg.

¹⁷ lsd. Irányelv (24) preambulumbekkezdés

¹⁸ lsd. Irányelv (20) preambulumbekkezdés

¹⁹ lsd. Irányelv (25) preambulumbekkezdés

²⁰ lsd. Irányelv (20) preambulumbekkezdés

e) A termékfelelősség érvényesítésre jogosult személy – „károsult”

A termékfelelősség szempontjából igen fontos elem, hogy a termékfelelősség miatti igényt csak természetes személy érvényesíthet. A Ptk. a „károsult” kifejezést használja, de ennek definíciója egyértelműen a természetes személyre utal,²¹ míg az Irányelv a „természetes személyek” (1. cikk (1) bek.), a „fogyasztók és egyéb természetes személyek”, továbbá a „károsult” kifejezést is használja.

Egy szervezet (jogi személy vagy jogi személyiség nélküli szervezet) az őt érő kárt tehát nem a termékfelelősség szabályai szerint igényelheti, hanem a felek közötti szerződéses (kellékszavatossági) szabályok vagy szerződésen kívül okozott kár szabályai szerint.

A magánszemélyek közül sem mindenki érvényesíthet kárigényt. A „kizárólag szakmai célokra használt javak” károsodása ki van véve a lehetséges termékkár kategóriák alól, mint ahogy a „szakmai célokra használt adatok megsemmisülése vagy sérülése” is.²² Azaz egy természetes személy csak szakmai tevékenysége körén kívül (tényleg „magánszemély”-ként) bekövetkezett károk esetén élhet kárigénnyel a termékfelelősség szabályai szerint. Például egy ügyvéd az ügyvédi praxisa során kezelt adatai elvesztése miatt nem élhet kárigénnyel a termékfelelősség szabályai szerint, se a fogorvos egy eszköze meghibásodása miatt elszenvedett kár esetén; azonban más jogcímen természetesen érvényesíthetnek kárigényt.

Kizáró szabály hiányában egy munkavállaló, mint természetes személy, a munkaadója által rendszeresített szoftver (vagy egyéb termék) hibája esetén bekövetkezett kár megtérítését a saját jogán a termék gyártójától követelheti. Mindez nem érinti az egyéb felelősségi szabályokat, pl. a munkavállalónak a munkáltatóval szembeni kártérítési igényét, vagy pedig a pl. a szoftver hibája (mint a biztonság sérülése) miatt bekövetkező adatvédelmi incidens miatti érintetti igényeket.

f) A termékkárért felelős személy/vállalkozás

A termékkárért a hibás termék gyártója felel. Amennyiben az alkotóelem hibás, ennek gyártója (Ptk. szerint: előállítója) felelős, még hozzá a hibás alkotóelemet a termékbe beépítő gyártóval egyetemlegesen.²³

Amennyiben a termék gyártója vagy alkotóelem előállítója az Európai Unión kívül telepedett le, akkor az importőr,²⁴ vagy a gyártó meghatalmazott képviselője,²⁵ vagy pedig – amennyiben az importőr, vagy a gyártó meghatalmazott képviselője is az EU-n kívül telepedett le – a logisztikai szolgáltató²⁶ lesz felelős, minden esetben a gyártóval egyetemlegesen.

²¹ lsd. Ptk. 6:554. § (2) bek. f) pont

²² lsd. Irányelv 6. cikk (1)(b)(iii) és (1)(c) pont, illetve Ptk. 6:553. § b) pont ba) alpont és c) pont

²³ lsd. Ptk. 6:550. § (2) bek. Érdemes megjegyezni, hogy a Ptk. világosabb szabályt fektet le az egyetemleges felelősség alapításával, mint az Irányelv 8. cikk (1) bek. (b) pontja és az (1) bek. második albekezdése.

²⁴ lsd. Ptk. 6:554. § (2) bek. c) pont

²⁵ lsd. Ptk. 6:554. § (2) bek. b) pont

²⁶ lsd. Ptk. 6:554. § (2) bek. d) pont

Gyártónak minősül az a termékkárért felelős vállalkozás is, amely a gyártó ellenőrzési körén kívül lényegesen módosít valamely terméket, majd azt forgalmazza vagy használatba veszi.²⁷

Bizonyos esetekben a forgalmazó is felelős lehet a termékkárért. Ezek a feltételek a következők:

- a) a termék gyártója, alkotóelem előállítója, az importőr, a gyártó meghatalmazott képviselője, vagy a logisztikai szolgáltató nem azonosítható,
- b) a károsult felhívja a forgalmazót, hogy a fenti vállalkozások közül azonosítsa az Európai Unióban letelepedett termékkárért felelős vállalkozást vagy a forgalmazóját, és
- c) a forgalmazó egy hónapon belül nem azonosítja a termékkárért felelős vállalkozást vagy forgalmazóját.²⁸

Speciális helyzetben vannak az onlineplatform-szolgáltatók.²⁹ Abban az esetben, ha az online platformok a hibás termék tekintetében gyártói, importőri, meghatalmazott képviselői és logisztikai szolgáltatói vagy forgalmazói szerepet töltenek be, ugyanolyan feltételek mellett tartoznak felelősséggel (termékfelelősséggel), mint az említett gazdasági szereplők.³⁰ Ha azonban az online platformok értékesítésre kínálják a terméket vagy másként lehetővé teszik az adott ügyletet, ugyanúgy a termékfelelősségre vonatkozó szabályok szerint felelnek, mint a forgalmazók. Ezért forgalmazókra vonatkozó rendelkezéseket analógia útján alkalmazni kell az ilyen online platformokra is. Akkor tartoznak felelősséggel, ha a terméket oly módon kínálják értékesítésre, illetve másként lehetővé teszik az adott ügylet lebonyolítását, hogy az átlagfogyasztó úgy véli/vélheti, hogy a terméket maga az online platform, vagy az online platform felügyelete vagy ellenőrzése alatt eljáró kereskedő bocsátja rendelkezésre, és kizárólag akkor, ha az online platform nem azonosítja azonnal az Unióban letelepedett, érintett gazdasági szereplőt.³¹

g) A kárigény érvényesítése, bizonyítási kérdések

Főszabályként továbbra is a károsultnak kell bizonyítania

- a termék hibájának meglétét,
- a kár bekövetkezését,

²⁷ Lsd. Ptk. 6:550. § (4) bek. Az Irányelv 8. cikk (2) bekezdése nem csak vállalkozásokra, hanem „bármely természetes vagy jogi személy”-re kiterjeszti ezt a szabályt.

²⁸ Az egyhónapos válaszadási határidő elmulasztása azonban nem jelenti azt, hogy később, pl. egy perben ne hivatkozhatna arra a mentesülési okra, hogy nem ő a forgalmazó (Lsd. Ptk. 6:557. § (1) bek. b) pont).

²⁹ Online platform: olyan tárhelyszolgáltatás, amely a szolgáltatás igénybe vevőjének kérésére információkat tárol és nyilvánosan terjeszt, kivéve, ha ez a tevékenység egy másik szolgáltatás kisebb vagy kizárólag kiegészítő eleme, vagy a fő szolgáltatás kisebb funkcionálisága, amely objektív és technikai okokból nem használható az említett másik szolgáltatás nélkül, és az ilyen elem vagy funkcionáliság másik szolgáltatásba való integrációja nem a rendelet alkalmazhatóságának elkerülésére szolgál (a digitális szolgáltatások egységes piacáról és a 2000/31/EK irányelv módosításáról szóló, 2022. október 19-i, (EU) 2022/2065 európai parlamenti és tanácsi rendelet (digitális szolgáltatásokról szóló rendelet), 3. cikk i) pont)

³⁰ Lsd. Irányelv (38) preambulumbekkezdés

³¹ Lsd. Irányelv (38) preambulumbekkezdés

- a kár mértékét, valamint
- a hiba és a kár közötti ok-okozati összefüggést.

Ahogy azonban arra a fenti c) pontban már utaltunk, a jog vélelmek felállításával könnyíti meg a károsultak helyzetét. A vélelmek vonatkozhatnak

- a) termék hibájának meglétére vagy
- b) a termék hibája és a kár közötti ok-okozati összefüggésre.

A kár bekövetkezését és mértékét tehát a károsultnak minden esetben bizonyítania kell, ezekre vélelmek nem vonatkoznak.

A termék hibájának vélelmével a fenti c) pontban már foglalkoztunk. A termék hibája és a kár közötti ok-okozati összefüggésre vonatkozó vélelemre két esetben lehet hivatkozni:

- a) ha már megállapították a termék hibáját (akár bizonyítás, akár vélelem alkalmazása révén) és az okozott kár jellemzően összefügg a megállapított hibával;
- b) ha a termékkárért felelős vállalkozás a bíróság felhívására a károsult rendelkezésre bocsátja ugyan az ügyben lényeges bizonyítékokat, de ennek ellenére és az ügy valamennyi releváns körülményét figyelembe véve a károsult – különösen a termék, illetve a termék alkotóeleme műszaki vagy tudományos szempontból felmerülő összetettsége miatt – rendkívüli nehézségekkel szembesül a hiba és a kár közötti ok-okozati összefüggés bizonyítása tekintetében, de a károsult valószínűsíteni tudja a ok-okozati kapcsolat fennállását a termék hibája és a kár között.

A termékkárért felelős személy/vállalkozás különböző mentesülési okok *bizonyítása* esetén mentesülhet a felelősség alól. Mindegyik mentesülési ok lényege, hogy a gyártó stb. nem hozható kapcsolatba a hibával:

- a) a terméket nem ő hozta forgalomba, illetve nem ő vette használatba;
- b) ha a kárt okozó hiba valószínűsíthetően nem állt fenn a termék forgalomba hozatalakor, használatbavételekor, vagy az adott hiba valószínűsíthetően ezen időpont után keletkezett. Erre a mentesülési okra azonban nem hivatkozhat a termékkárért felelős vállalkozás, ha a termék hibája a gyártó ellenőrzése alá tartozó kapcsolódó szolgáltatással, szoftverrel (beleértve a szoftverfrissítéseket vagy -fejlesztéseket is), a biztonság fenntartásához szükséges szoftverfrissítések vagy -fejlesztések hiányával, vagy a termék lényeges módosításával összefüggésben keletkezett. (Ezek a kivételek nem mondanak ellent annak, hogy a mentesülés feltétele az, hogy a gyártó stb. nem hozható kapcsolatba a hibával);
- c) ha a kárt okozó hiba a termék jogi előírásoknak való megfeleléséből fakad, vagy – hibás alkotóelem esetén – a termék hibája a termék tervezésének vagy a termék gyártója által az alkotóelem gyártójának adott utasításoknak tulajdonítható;
- d) ha a hiba a termék forgalomba hozatalának vagy használatbavételének időpontjában, vagy abban az időszakban, amikor a gyártó ellenőrzése alatt állt, a tudományos és műszaki ismeretek objektív állása szerint nem volt felismerhető;

- e) termék lényeges módosítása esetén a lényeges módosítást végrehajtó személy mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt okozó hiba a terméknek a módosítás által nem érintett részére vonatkozik.

A termékkárért felelős vállalkozás nem mentesül a felelősség alól arra hivatkozással, hogy a kár bekövetkeztében harmadik személy magatartása is közrehatott (ez a szabály azonban nem érinti a termékkárért felelős vállalkozásnak azt a jogát, hogy az említett harmadik személlyel szemben az igényét érvényesítse). A szoftverekkel összefüggésben egy kivétel van: a szoftvert mint alkotóelemet a termékbe beépítő gyártót nem illeti meg a kárt okozó hibás szoftver előállítójával szemben megtérítési igény, ha a hibás szoftver előállítója az adott szoftver-alkotóelem forgalomba hozatalának időpontjában mikro- vagy kisvállalkozásnak minősül, és a gyártó a szoftver előállítójával kötött szerződésben a megtérítési igényről lemondott.

Ezen túlmenően a károsulttal szemben a termékkárért felelős vállalkozás felelősségének korlátozása vagy kizárása semmis.

A károsult kártérítési igényét hároméves *elévülési határidő* alatt érvényesítheti, amelyet onnantól kell számítani, amikor a károsult tudomást szerzett vagy tudomást szerezhett volna a kárról, a termék hibájáról és a termékkárért felelős vállalkozás személyéről (azaz mindháromról).

A kárt okozó hibás termék forgalomba hozatalának vagy használatbavételének napja (lényegesen módosított termék esetében a termék lényeges módosítását követő forgalmazásának vagy használatbavételének napja) közül a későbbi időpontot követő 10 év elteltével a termékkárért való felelősség elenyészik (jogvesztő határidő), ami alól csak két kivétel van:

- a) ha a károsult a 10 éves határidőn belül eljárást indított egy másik felelősségre vonható vállalkozás ellen (pl a forgalmazó ellen, nem pedig a gyártó ellen). Ilyen esetben a jogvesztő határidő letelte ellenére is eljárást indíthat pl. a gyártó ellen;
- b) 25 év a jogvesztő határidő, ha a károsult a 10 éves határidőn belül a személyi sérülés lappangó jellege miatt nem tudott eljárást indítani. Ez esetben is túlléphető a 25 éves határidő, ha a károsult a 25 éves határidő lejártát megelőzően eljárást indított egy másik felelősségre vonható vállalkozás ellen.

Az Irányelv értelmében a bírósági eljárásokban az üzleti titoknak minősülő információk védelemben részesülnek. Ezeket a szabályok azonban nem a Ptk.-ban, hanem a Pp.-ben szerepelnek.

3. A TERMÉKFELELŐSSÉG SZABÁLYAINAK ÉRTÉKELÉSE A SZOFTVERRE VONATKOZÓ SZABÁLYOK TÜKRÉBEN

A termékfelelősség új szabályai a szoftverek természetes személy használói számára egyértelműen előnyös, a szoftvereket csak használó vállalkozások számára semleges (nem

felelős a szoftver esetleges hibájáért a munkavállaló felé, és nem is érvényesíthet igényt a szoftver gyártójával szemben), szoftverfejlesztőkre viszont új kötelezettségeket ró.

A szoftverfejlesztők akár mint a termék gyártói, akár mint más termékbe beépített alkotóelem előállítói a termékfelelősség szabályai szerint lesznek felelősek a természetes személyeknek okozott, jogszabályban meghatározott károkért. Egy szoftver önállóan is (pl. adattörlés) és alkotóelemként is okozhat kárt (pl. egy gép meghibásodása révén halálos eredményt vagy vagyoni kárt). Az önálló termékként forgalomba hozott/használatba vett szoftver esetén – a fentebb bemutatottak szerint – szűk körű a mentesülési lehetőség (vagyis csak akkor mentesülhet a gyártó, ha bizonyítani tudja, hogy nem hozható kapcsolatba a hibával), addig az alkotóelemnek minősülő szoftver esetén szélesebb körű a mentesülési lehetőség, hiszen a szoftvert mint alkotóelemet beépítő gyártóval kötött megállapodás alapján a szoftver előállítója mentesülhet a termékfelelősség alól. Más kérdés persze, hogy milyen ereje van a szoftvert előállító mikro- vagy kisvállalkozásnak ilyen megállapodás elérésére. Ilyenre akkor tűnik reális lehetőség, amikor a termék gyártója az alkotóelem (szoftver) gyártójának utasításokat ad a szoftver tulajdonságaira nézve, vagy pedig a felek úgy ítélik meg, hogy a tudományos és műszaki ismeretek objektív állása szerint a termék nem hibás.

A szoftver gyártójának ellenőrzése alatt álló szoftver esetén a fentebb bemutatottak szerint nem lehet hivatkozni arra a mentesülési okra, hogy a kárt okozó hiba valószínűsíthetően nem állt fenn a termék forgalomba hozatalakor, használatbavételekor, vagy az adott hiba valószínűsíthetően ezen időpont után keletkezett. A SaaS-szolgáltatók számára (akik nyilvánvalóan kapcsolatba hozhatók a termékkel a szolgáltatás nyújtása során) ez azt jelenti, hogy a szolgáltató egy hiba (pl. egy biztonsági rés, amelyet egy „zero-day” támadásban használnak ki) esetében nem hivatkozhat arra, hogy az nem volt előre látható. A szoftver gyártója legfeljebb a károsult közrehatására (pl. egy ajánlott frissítés telepítésének elmulasztására) hivatkozhat a felelősséget enyhítő okként.

Az új szabályozás jelentette kockázatok kezelésére a szoftver gyártóinak számos teendője van, ezek egyrészt műszaki, másrészt jogi természetűek.

A műszaki jellegű kockázatsökkentési intézkedések közé tartozhatnak a következők:

- a „security by design” (biztonság a tervezésnél) elvének alkalmazása, részletes dokumentáció készítése a tervezési döntésekről és a tesztelési eredményekről
- SaaS rendszerek esetén robusztus SaaS Security Posture Management (SSPM) megoldások,
- folyamatos frissítéskezelési folyamat kialakítása.

A jogi jellegű kockázatsökkentési intézkedések közé tartozhatnak például:

- a végfelhasználói és beszállítói szerződések felülvizsgálata (azzal, hogy azok nem tartalmazhatnak a termékfelelősség korlátozására vagy kizárására vonatkozó klauzulát),
- a mikro- és kisvállalkozásokra vonatkozó mentesítési lehetőség felhasználása a visszakereseti jogról való lemondásról szóló megállapodásokban,
- a szoftverfejlesztés műszaki dokumentációjának rendezett tárolása,
- a gyártói információk iránti kérések kezelésére vonatkozó eljárásrend kialakítása,

- megfelelő biztosítás kötése vagy a meglévők felülvizsgálata az új felelősségi kötelezettségek figyelembevételével.

4. FORRÁSOK

- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/2853 irányelve (2024. október 23.) a hibás termékekért való felelősségről.
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről.
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2555 irányelve (2022. december 14.) az Unió egész területén a kiberbiztonság magas szintjét biztosító intézkedésekről, valamint a 910/2014/EU rendelet és az (EU) 2018/1972 irányelv módosításáról és az (EU) 2016/1148 irányelv hatályon kívül helyezéséről.
- 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről.
- 2016. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról
- 2024. évi LXIX. törvény Magyarország kiberbiztonságáról
- 7/2024. (VI. 24.) MK rendelet az érintett szervezetek elektronikus információs rendszereinek biztonsági osztályba sorolásának követelményeiről, valamint az egyes biztonsági osztályok esetében alkalmazandó konkrét védelmi intézkedésekről.